

BEINLEIÐIS POLITISKT ARBEIÐI BERT EIN PARTUR AV FÓLKATINGSARBEIÐNUM

Grundlógin tryggjar okkum ikki annað enn rætt til tvey umboð í danska tjóðartinginum – ongar aðrar serligar sømdir

Árni Gregersen

Føroyum er tryggjað tvey umboð av teimum 179, sum manna danska tjóðartingið.

Tí er tað ómetaliga torført hjá teimum, sum velja at stilla upp til valið 18.juni at svara, tá ið tey verða spurð um, hvat tey ítøkiliga fara at arbeiða við.

Úrslitið eru útsagnir, sum ofta ikki hava nakað veruligt hald í veruleikanum, tí tað tey kunnu gera, er at virka, so gott tey kunnu, innanfyri dansku politisku skipanina.

At virka innan fyri skipanina vil siga, at tey mugu royna at tosa við aðrar fólkatingslimir og greiða teimum frá, hvussu viðurskiptini í veruleikanum eru millum Føroyar og Danmark.

Onkrir av føroysku flokkunum hava betri samband

við onkran danskan flokk og tað kann gera møguleikarnar betri at sleppa framat.

Vit hava fleiri dømi um, at føroysk fólkatingsumboð hava fingið góðar nevndarsessir, men í flestu førum er talan um, at umboðini hava havt sæti í Føroya-nevndini hjá Fólkatinginum.

Aðrir møguleikar

Sjálvt um tað er avmarkað, hvussu nóg føroysku umboðini kunnu gera formliga, so er fólkatingssessurin gjøgnum árin brúktur til mangt annað.

Tað verður hann framvegis, men hyggja vit longur aftur í tíðina, so hava hava føroysku umboðini hjálpt mongum føroyingi, sum er fluttur til Danmarkar.

Serliga eru tað skatta- og sosialviðurskipti, sum før-

oyingar, sum flyta til Danmarkar ofta ikki megnaðu at loysa sjálvir, sum fólkatingsumboðini longur afturi í tíðini hava hjálpt til at loyst.

Støðan er ikki broytt serliga nógv á hesum øki.

– Stuttligt tú spyr, tí mánadagin í hesi vikuni brúkti eg so at siga allan til at hjálpa onkrum, sum var komin illa fyri í skipanini í Danmark, sigur Sjúrdur Skaale, fólkatingsmaður fyri Javnaðarflokkin.

Hann leggur afturat, at hann í setuni, sum nú er endað, kanska hevur brúkt ov nógv orku til slík mál.

– Nú ansi eg eitt sindur betur eftir. Hava málini fingið eina málsgongd, sum fylgir reglunum, so geri eg vanliga onki við. Hinvegin royni eg at hjálpa, um tað vísir seg, at feilur hevur verið í málsgongdini, sigur Sjúrdur Skaale.

Eisini hin fólkatingslimurin, sum umboðar Sambandsflokkin, Edmund Joensen, vátar, at tað framvegis eru nógv mál, sum onki hava við politikk at gera, sum hann fær á sitt borð.

– Tað er ikki bara mál av sosialum slag ella um skatt, men mál av øllum handa slag, sigur Edmund Joensen.

Hann sigur, at tað ofta hendir, at føroyingar koma í klemmu í dansku skipanunum.

– Slík mál enda ofta á borðinum hjá okkum og vit royna sjálvandi at hjálpa so væl sum tilber, sigur hann.

Hann nevnrir eisini, at í summum førum eru lógir samtyktar, sum ótilætlað raka føroyingar og grønlendingar.

– Tá ið slíkt hendir, so fara vit eftir myndugleikunum og vit hava fleiri dømir um, at tað er eydnast okkum at fáa viðurskiptini uppá pláss aftur. Eitt dømi er um, at føroyskar stakar mammur ikki finga barnapengar. Hetta finga vit uppá pláss – og eg fekk eisini gjørt tað so, at tær sum ikki finga pengar í einum millumári, at enda finga sínar pengar, sigur hann.

Í mun til í gomlum døgum, so hava fólkatingslimirnir eisini munandi betri umstøður enn tá ið Jóhan Nielsen sat á Fólkatingi. Tá

hevði hann hægst ein hálvan skrivara, meðan tinglimir í dag hava fleiri fólk at hjálpa sær.

Pengar til onnur endamál

Báðir fólkatingsmennirnir, sum hava sitið hetta seinasta valskeiðið, hava víst á, at teir hava fingið pengar til ymiskar verkætlanir í Føroyum.

Hesir pengarnir koma ikki tí Folkatingið í flestu førum hevur játtað teir, men heldur tí, at Edmund Joensen og Sjúrdur Skaale hava viðmælt umsókn til grunnar og annað.

– Eg haldi ikki, tað er skeivt at brúka ta ávirkan vit hava, eisini til at søkja grunnar um pengar til góðar verkætlanir í Føroyum sigur Edmund Joensen.

Seinast hevur hann fingið pengar saman við øðrum til eina viðarlund. Pengarnir koma úr stóra grunninum Aage V. Andersens Fond. Sjúrdur Skaale hevur eisini fingið pengar til vega til eitt savn í Porkeri.

– Hetta eru pengar, sum vit halda gagna føroyska samfelagnum – og tað haldi

eg vit eiga at viðvirka til, tá ið vit nú hava møguleikan, sigur Edmund Joensen.

Samstarv við danskar flokkar

Báðir tinglimirnir, sum hava sitið seinasta valskeið, eru í samstarvið við stórar danskar flokkar. Edmund Joensen við Vinstra og Sjúrdur Skaale við Socialdemokratiet.

Teir hava eisini avtalar við flokkarnar um, at eru mál av teirra áhuga, so fáa teir altíð pláss á nevndarfundum, tí so fer onkur annar av fundinum.

Edmund Joensen hevur eisini fastan sess í Udenrigs-politisk Nævn.

– Hetta vildi eg hava, tí vit hava so ofta hoyrt í Føroyum, at hetta vistu vit onki um, tá ið okkurt hendi. Í júst hesi nevndini fáa eg so at siga alt at vita, sum hevur við uttanríkispolitikk at gera, sigur Edmund Joensen.

Bæði Edmund Joensen og Sjúrdur Skaale stilla upp aftur til valið 18. juni.

post@sosialurin.fo

FÓLKATINGSVAL 2015 Valgreinar

Spyr ikki, hvat Danmark kann gera fyri teg – spyr, hvat vit megna saman í Føroyum!

Fólkatingsvalið er ein andsøgn fyri tjóðskaparmál í Føroyum. Men tað er ein gyltur møguleiki at savnast um, at vit vilja reisa okkum sum fólk og taka forðingarnar burtur

Høgni Hoydal

Nógv spyrja: Er tað ikki ein andsøgn – eitt paradoks – at Tjóðveldi stillar upp til Fólkatingsvalið?

Jú, víst er tað so.

Men andsøgnin og paradoksið liggur innbygt í teirri skipan og teirri støðu, vit eru í.

Vit hava ikki fult fólkaráði í Føroyum. Danmark tekur framvegis allar avgerðir um okkara støðu og viðurskipti sum fólk í heiminum. Og um nógv av okkara rættindum sum einstaklingar og fyri okkara vinnulív, peningaviðurskipti, løgreglu og mangt annað.

Vit stranda í heimastýri og spjaðast

Í hesi støðu stranda vit støðugt sum tjóð, sum persónar, sum vinnulív,

sum búskapur og sum mentan. Vit fáa stongdar havnir. Vit fáa stongd portur til teir felagsskapir og tað samstarv, sum vit ynskja at taka lut í heiminum. Vit fáa strongd viðurskipti sum menniskju, tí vit drukna í flóktum skipanum fyri okkum og okkara børn, tá ið vit flyta millum lond. Og vit steingja teir ómetaligu búskaparlugu møguleikarnar, vit eiga sjálv í Føroyum – og fara ístaðin at biðja um pening og hjálp úr Danmark.

Og okkara politiska skipan álast sundur í eina óvirðiliga og órættvísa framferð. Har vit ikki gera loysnirnar í Føroyum og standa til svars fyri teimum. Har vit geva øðrum skyldina og siga, at onkur annar skal »orðna tingini«. Og hvør má so sæta sær, heldur enn at arbeiða fyri somu rættindum og møguleikum hjá øllum fólkinum í Føroyum.

Reisa okkum úr hesi óvirðiliga støðu

Tað er hesa støðu og hesa skipan, vit vilja broyta og reisa okkum úr. Fullveldi og Tjóðveldi merkir, at vit gerast myndug. At tað eru vit, fólkið í Føroyum, sum sjálv taka avgerðirnar og standa til svars fyri teimum. Júst sum, tá ið vit gerast myndug sum persónar. Og tað er tá, vit kunnu mennast, byggja upp og samstarva við onnur.

Alt tað, sum vit eru best við og sum vit eru errin av í dag, er bygt upp, tá ið vit hava reist okkum og sagt, at hetta megna vit sjálv. Tað er ikki eitt stríð ímóti Danmark ella øðrum. Tað er eitt stríð fyri Føroyum og javnstøðu millum fólk og lond.

Okkara vinnulív, okkara mentanarlív, okkara ítróttarfolk og okkara fólk sum heild prógva tað aftur og aftur, at tað ber væl til. Bert okk-

ara politiska skipan hongur fóst í fortíðini og setur forðingar upp, heldur enn at lyfta okkum upp.

Hvørjar Føroyar vilja vit byggja?

Fólkatingsvalið er tí eisini eitt val um, hvørjar Føroyar, vit vilja byggja og hvønn veg vit skulu fara. Tað er eitt val um hugsjónir og framtíðarmál.

Fólkatingssessirnir verða antin brúktir til at binda okkum niður og halda okkum fast í verandi støðu. Teir verða brúktir til at biðja um pengar. Teir verða brúktir til at vevja okkum inn í ES og danskar loysnir ígjøgnum bakdyrnar. Og teir verða brúktir til at bøna um, at Danmark skal loysa okkara trupulleikar í Føroyum.

Ella teir kunnu brúkast til at lyfta okkum upp. Teir kunnu brúkast til at tryggja, at ongar bindingar

og forðingar verða gjørdar fyri okkum í Føroyum. Og teir kunnu brúkast til støðugt at vísa á, at vit skulu úr hesi ríkisfløkju og gerast eitt sjálvstøðugt fólk undir egnum flaggi í heiminum.

Tí stillar Tjóðveldisflokkurin upp – við 12 fjølbroyttum og ídnum fólki úr øllum landinum. Vit stilla upp, tí vit vilja úr andsøgnini og paradoksinum.

Fólkatingsvalið kann brúkast til at savnast um tjóðskaparmál og at senda tann greiða boðskap út:

Spyr ikki, hvat Danmark kann gera fyri teg. Spy, hvat vit megna saman í Føroyum!